

HUUMETILANNE SUOMESSA

Lapsiasianneuvottelukunta 15.11.2017

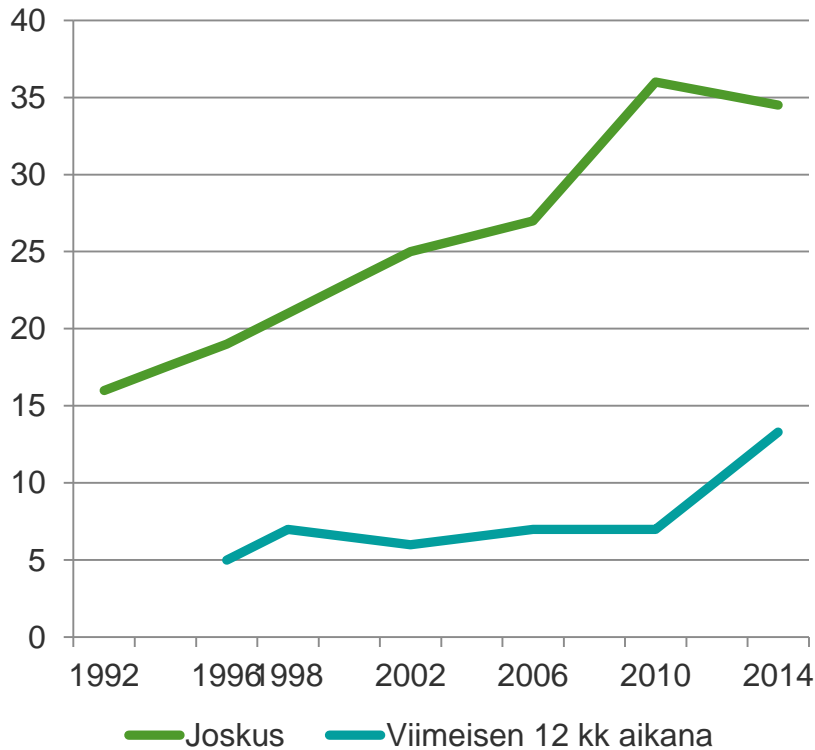
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

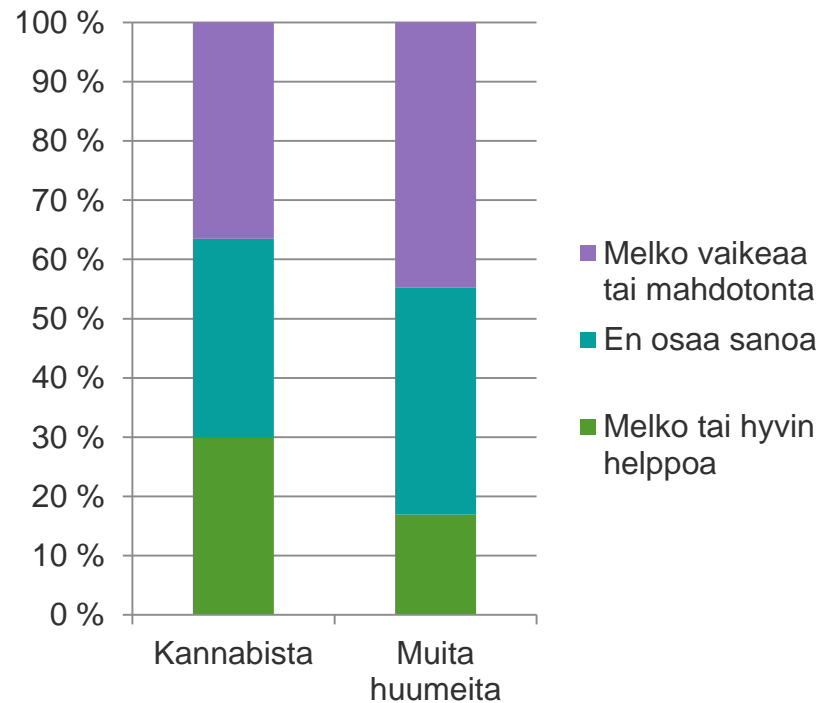
Väestötutkimukset 15-69-vuotiaat suomalaiset 1992-2014

Huumeiden tarjonta ja saatavuus

Tarjottu huumeita ilmaiseksi tai ostettavaksi, %

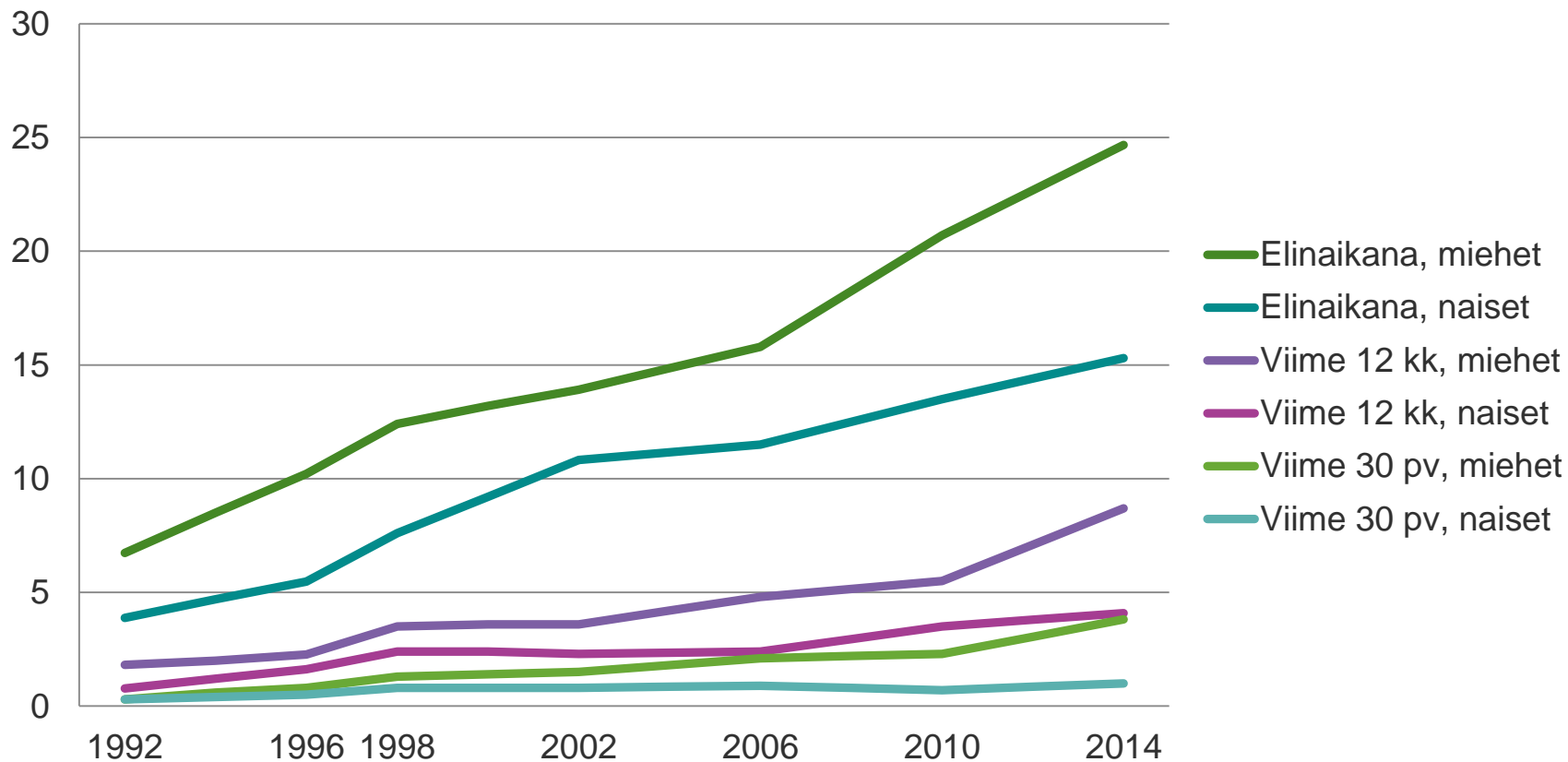

Kuinka helppoa tai vaikeaa olisi saada hankituksi 24 tunnin sisällä, 2014

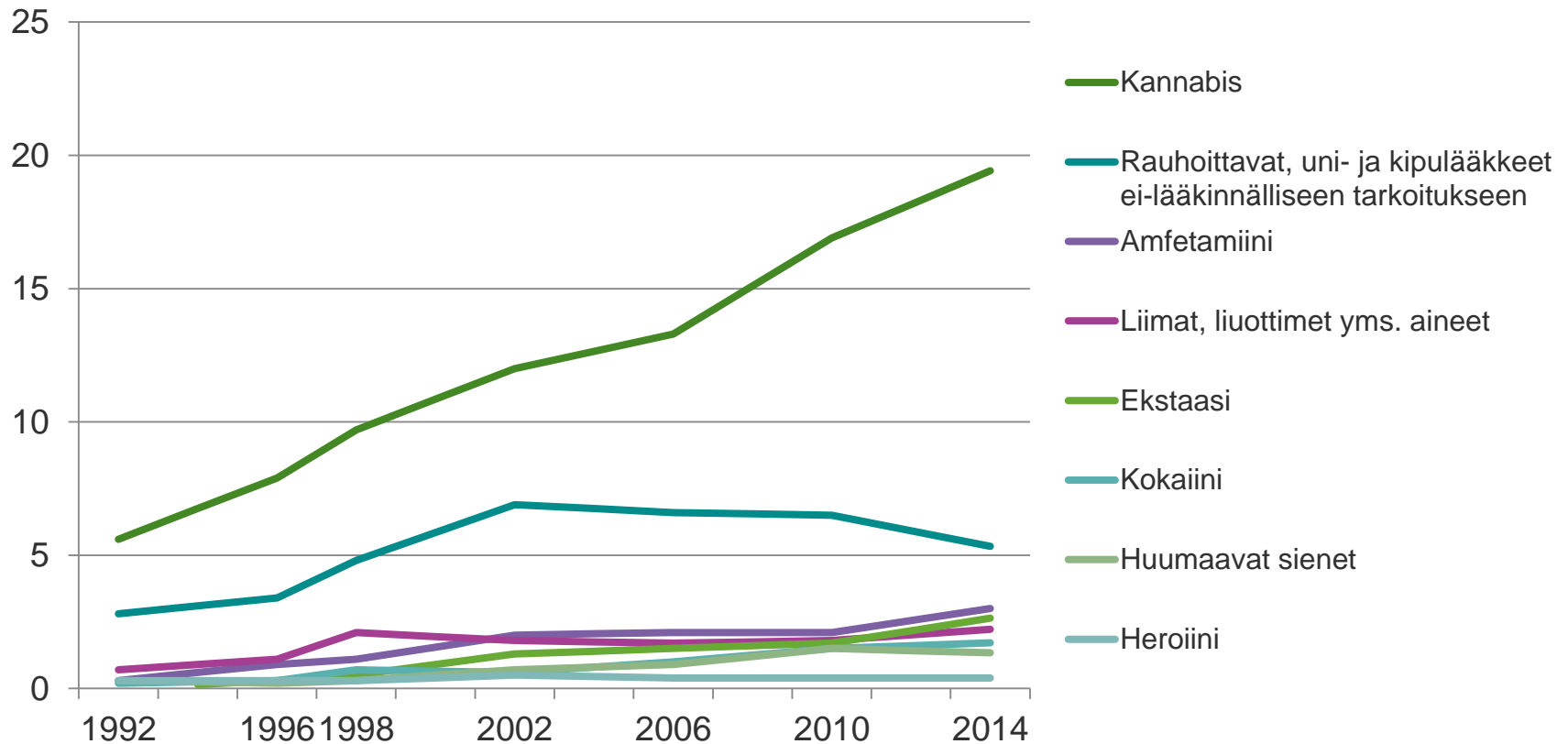
Huumeiden käyttö on lisääntynyt Suomessa, erityisesti miehillä

Jotain huumausainetta käyttäneiden osuus, %

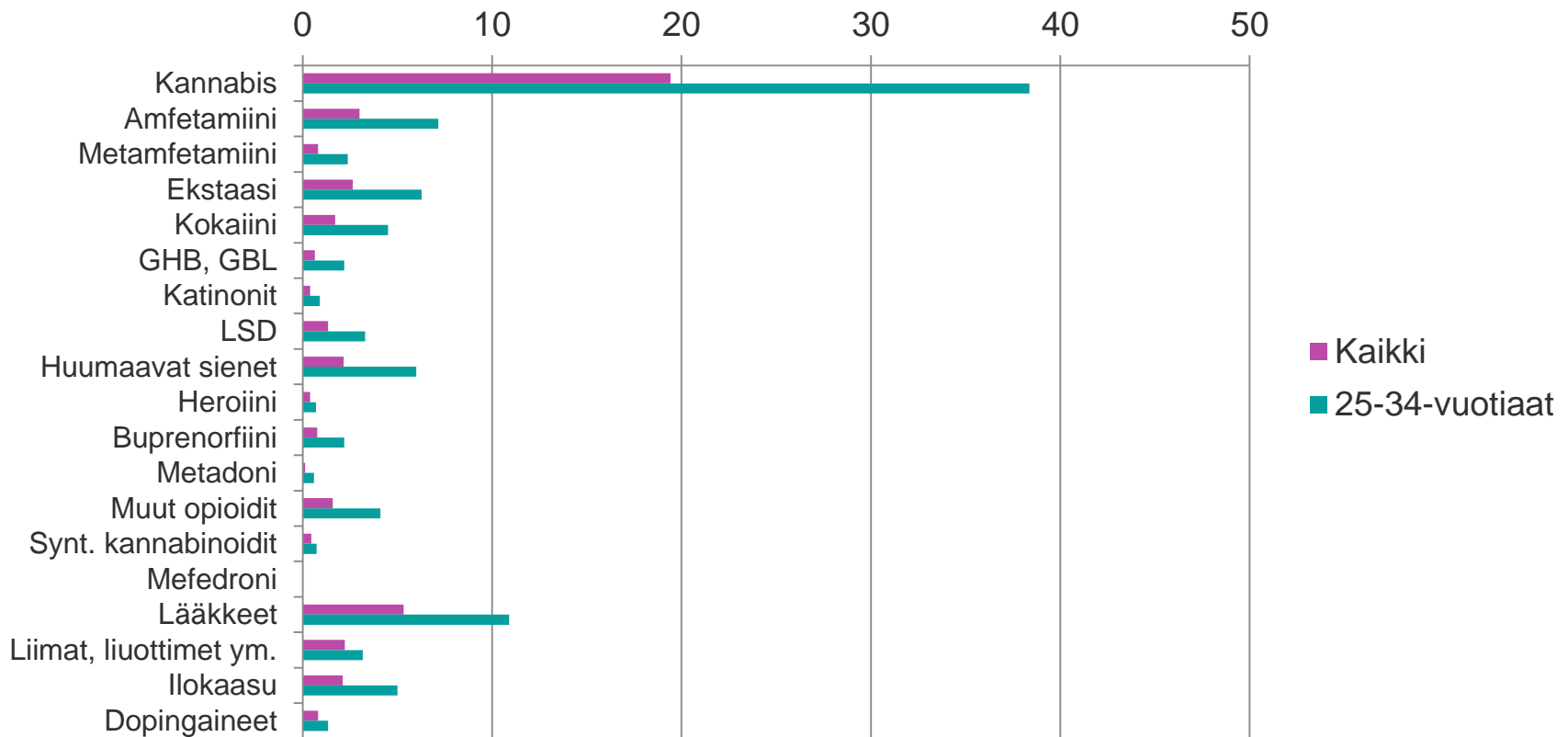
Kannabis on selvästi yleisin huume

Eri aineiden elinikäisprevalenssit 1992–2014, %

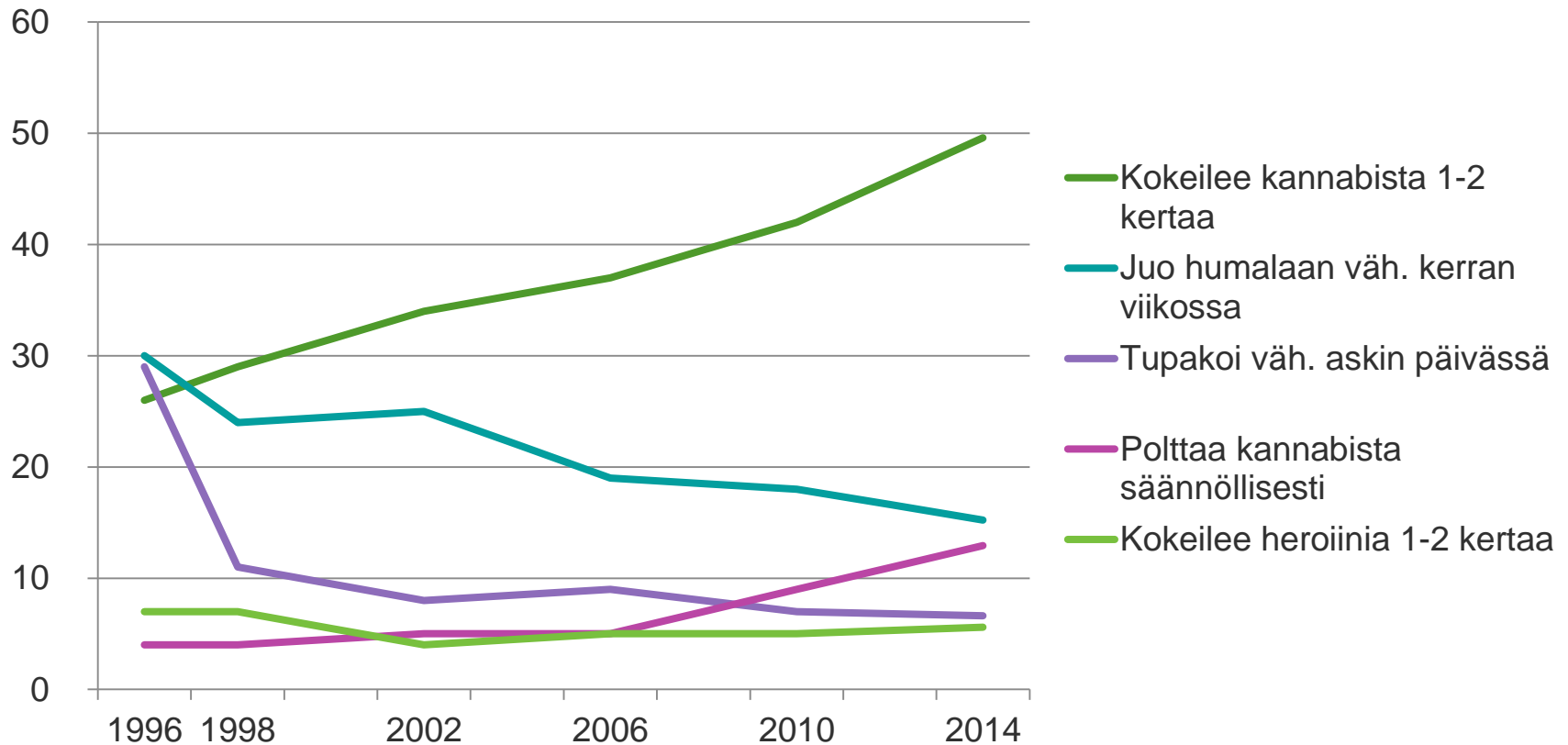
Nuorten aikuisten joukossa huumeiden käyttö on huomattavasti yleisempää kuin väestössä keskimäärin

Eri aineiden elinikäisprevalensseja 2014, %

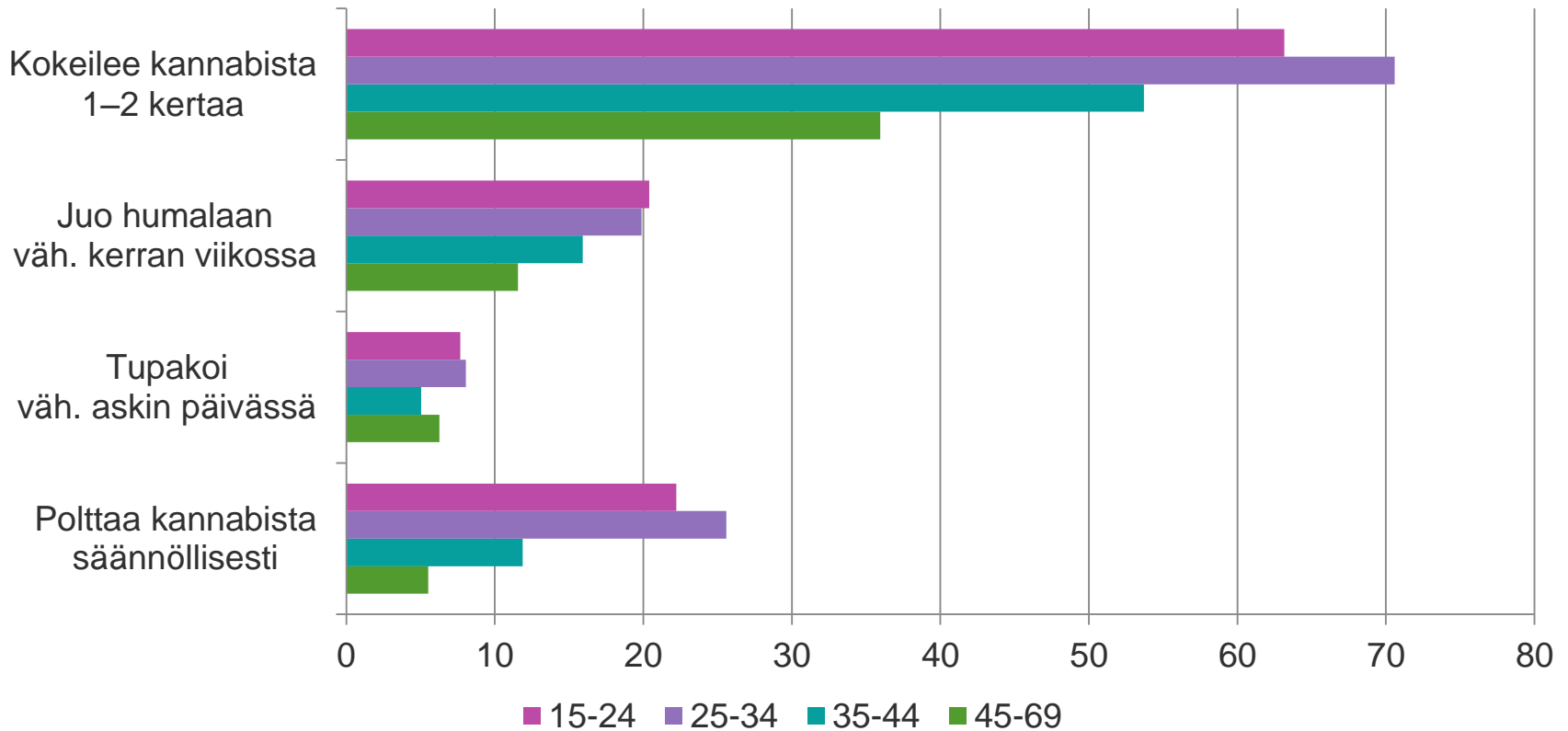
Käsitykset kannabiksen terveydellisistä tai muista riskeistä näyttävät edelleen lieventyneen

Vähäinen riski tai ei riskiä, jos... (%)

Riskikäsitteykset ikäryhmittäin

Vähäinen riski tai ei riskiä, jos... (% , 2014)

LAPSET JA NUORET

ESPAD 1995-2015, 15-vuotiaat koululaiset

- Humalaan vähintään kerran kuussa, vähentynyt huomattavasti, 2015: P=25%, T=20%
- Alkoholin ja pillerien käyttö yhdessä päihtymystarkoitukseen vähentynyt pojilla 12 -> 3%, tytöillä 25 -> 7%
- Liuottimet: myös vähentynyt, pojat 7%, tytöt 8% 2015
- Kannabis: 2011-2015 vähentynyt: 2015: P=10%, T=7%, useimmilla 1-2 käyttökertaa, pienellä osalla kuitenkin lukuisia kertoja (n. 1200 yli 10 kertaa)
- Muut huumeet: hyvin stabiilia: amfetamiinia/muuntohuumeita 1% kokeillut joskus elämässään (n. 600)
- Etnisyys: ulkomaalaistaustaiset (n=135) enemmän kannabista vähemmän alkoholia: kannabista kokeillut P=23%, T=9%.

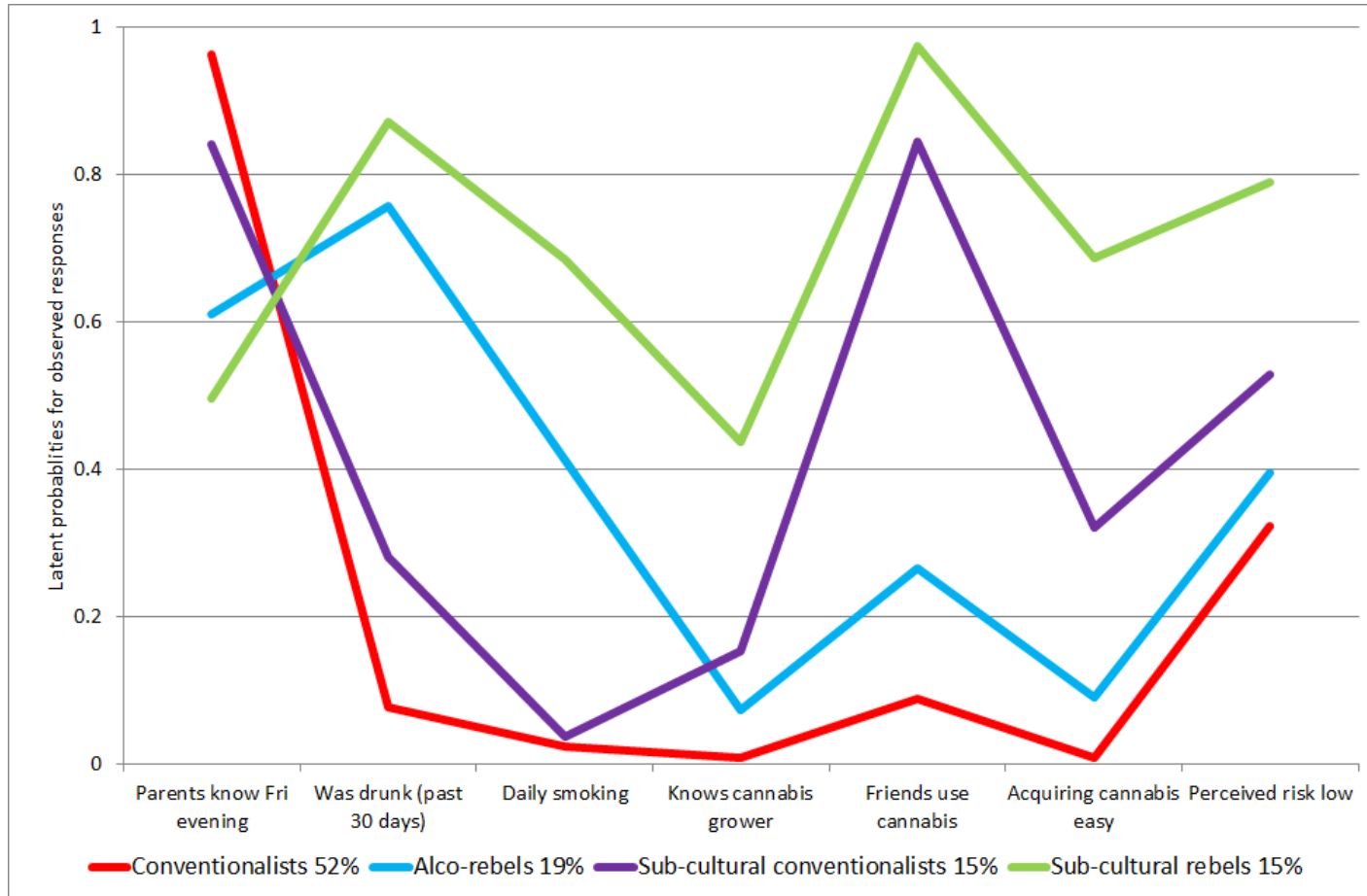
Kouluterveyystutkimus 2017

- Kannabis, tulokset hyvin samanlaiset kuin ESPAD 2015 8. ja 9. –luokkalaisten osalta. Lukiossa (12%) ja erityisesti ammatillisissa kouluissa (21%) kokeilut yleisempiä. Etelä-Suomessa enemmän kuin muualla maassa.
- Useampi kuin joka viides lukiolainen ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelija hyväksyy kannabiksen polttamisen, peruskoululaisista (8-9. lk) vain noin kymmenes.
- Peruskoululaisista (8-9.lk) noin joka neljäs hyväksyy humalajuomisen.

Saatavuus

- ESPAD 2015: 15% 15-vuotiaista koululaisista oli sitä mieltä, että kannabista on helppo saada. Osuus on vaihdellut 12 ja 20% välillä. Vuonna 1999 se oli ”20%, vuonna 2011 17%.
- Muiden huumeiden saanti hankalampaa. 2015 ekstaasi=5%, kokaiiini=4% ja amfetamiin=3%.
- Vuonna 2015 lähes joka neljännelle (23%) oli joskus tarjottu käytettäväksi. Luku on hiukan alempi kuin 2011 (27%).
- Kouluterveystutkimus 2017: melko tai erittäin helppoa hankkia huumeita omalta paikkakunnalta, 8. ja 9. lk =39%, lukiolaiset=46% ja ammatilliset oppilaitokset=53%.

Kannabiksen käyttöön liittyvien tekijöiden pohjalta voitiin muodostaa neljä erilaista oppilasryhmää

Kannabiksen käyttö

	%	OR	95% CI
OPPILASPROFIILIT			
Conventionalists	1	1	
Alco-rebels	7	10	(6-17)
Sub-cultural conventionalists	11	26	(15-43)
Sub-sultural rebels	53	154	(95-249)
SUKUPUOLI			
Pojat	12	1	
Tytöt	10	0.7	(0.5-0.9)

Pohdinta

- Huumeiden kokeilu/käyttö yleistynyt useita vuosia, erityisesti miehillä. Ei vastaa aaltometafora.
- 15-vuotiailla tilanne kuitenkin pysynyt stabiilina (ESPAD).
- Kannabis edelleen yleisin, muita huomattavasti vähemmän.
- Asenteet edelleen lieventyneet, tehdään eroa kannabiksen ja muiden huumeiden välille.
- Onko tilanne muuttunut aivan viime vuosina?
 - Kouluterveystutkimus: Ei
 - Jätevesitutkimukset: määrät lisääntyneet, aktiivisin käyttäjäryhmä kuitenkin nuoret aikuiset
- Vanhempien ja muun informaalisien lähikontrollin merkitys on tärkeä.
- Lapset ja nuoret eivät ole yksi homogeeninen ryhmä!

KIITOS!